

[Holger K. Nielsen]

der, når og hvis vi nu får en lejelovsrevision, kan skabes et flertal for, at vi får en styrkelse af beboerdemokratiet.

Der har været en del bemærkninger vedrørende erhvervslejemål, om det skal med. Hr. Jørgen Estrup var ikke enig med os; han mente, at der er meget stor forskel på, om der er tale om erhvervslejemål eller boliglejemål. Jeg synes nu, at den tryghed, som vi lægger op til, er lige så berettiget i erhvervslejemål, og jeg ser ikke nogen stærk begrundelse for, at man skal holde erhvervslejemål uden for lejelovgivningen.

Der har været indvendinger gående ud på, at man får en ensartet lovgivning i hele landet. Jeg synes, at det er godt med en ensartet lovgivning. Det er da meget godt, at færdselsloven gælder i alle kommuner, og at de fleste andre love gælder i alle kommuner. Det er da vistnok kun i forbindelse med lejelovgivningen, at man har en lov, som kommunerne selv kan bestemme om de vil tilslutte sig eller ej. Jeg er helt overbevist om, at man vil få en større tryghed, en større sikring af lejernes interesser, hvis man får en ensartet lovgivning, får huslejenævn i alle kommuner. At der så visse steder, som hr. Jørgen Estrup var inde på det, kan blive tale om bureaukrati, kan jeg ikke helt afvise, men jeg synes, vi skal diskutere, om der kan findes praktiske løsninger på det. I hvert fald er det centrale for os, at man får en ensartet lejelovgivning i hele landet.

Alt i alt er der tale om mange gentagelser fra sidste gang, vi havde lovforslaget til første behandling. Jeg er tilfreds med, at Socialdemokratiet bakker det op, jeg er tilfreds med, at Det Radikale Venstre bakker op om en række af de forslag, det indeholder, og derfor ser jeg frem til, at vi inden for en overskuelig tid kan få en bedre lejelovgivning her i landet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 57:

Forslag til folketingsbeslutning om en omfordeling af folkekirkens økonomiske grundlag.

Af Hanne Thanning Jacobsen (SF) m.fl.
(Fremsat 12/3 91).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kirkeministeren (Torben Rechendorff):

Baggrunden for det beslutningsforslag, som SF har lagt på Folketingets bord, er tilsyneladende et debatindlæg fra biskop Herluf Eriksen i Århus. På den baggrund har jeg lyst til indledningsvis at sige, at jeg stiller mig en smule tvivlende over for, om indlæg i den almindelige debat om folkekirkens økonomi og struktur uden videre egner sig som grundlag for et beslutningsforslag i Folketinget.

Men jeg har også lyst til at sige, at jeg meget gerne ser drøftelsen af de folkekirkelige strukturproblemer fortsat i den kommende tid. Jeg opfatter SF's beslutningsforslag et indlæg i denne drøftelse. Til gengæld skal jeg så sige, at jeg også håber, at det må forblive et indlæg i drøftelsen.

Herluf Eriksen og nu altså SF tager som udgangspunkt, at folkekirken har et troværdighedsproblem, et troværdighedsproblem, der er affødt af bestemmelsen i grundlovens § 68, som siger, at »ingen er pligtig at yde personlige bidrag til nogen anden gudsdyrkelse end den, som er hans egen.«

Det påståede troværdighedsproblem skulle så bestå i, at når statstilskuddet bl.a. udmøntes i det lovbestemte tilskud til præstelønninger på 40 pct., er alle skatteydere i landet uanset medlemskab af folkekirken med til at bidrage til en gudsdyrkelse, som ikke i alle tilfælde er deres egen.

Hvis – og jeg siger udtrykkelig hvis – dette er et troværdighedsproblem, er det i hvert fald af ældre dato. Troværdighedsproblemet har i så fald eksisteret siden 1849, og det har været endevendt utallige gange, også her i Folketinget. Sidste meget grundige behandling af sagen var i det udvalg, som forslagsstillerne i øvrigt selv nævner i bemærkningerne til beslutningsforsla-

[Kirkeministeren]

get, og som afgav betænkning om folkekirkens økonomi i 1982. Denne betænkning førte til en ny lov om folkekirkens økonomi, som blev vedtaget her i Folketinget den 19. december 1984, og som trådte i kraft den 1. januar 1986. Jeg vil gerne understrege, at det altså kun er fem år siden, at denne nye lov trådte i kraft.

Udvalget, som gik forud for lovforslaget, var som sagt inde på problemstillingen, og jeg vil gerne citere fra betænkning nr. 952 fra 1982. På side 43 står der følgende:

»Denne teoretiske konflikt med grundloven har ført til forslag om en omlægning af statens tilskud, således at der ikke længere ydes tilskud til lønninger. Der har således været fremsat forslag om, at tilskuddet i stedet ydes som et bloktilskud, fordelt til folkekirken af kirkeministeren efter nøje samråd med decentraliserede kirkelige myndigheder, eller at det i stedet ydes til formål, som ikke har med gudsdyrkelse at gøre, f.eks. til de opgaver, folkekirken varetager for samfundet som helhed, såsom begravelsesvæsen og registrering. Under hensyn til, at forslagene alene tilsigter at løse en teoretisk juridisk konflikt og ikke frembyder noget reelt økonomisk problem, kan udvalget ikke gå ind for disse.«

SF's beslutningsforslag bygger med andre ord på synspunkter, der for ganske få år siden blev gjort til genstand for et omhyggeligt udvalgsarbejde, et udvalg, i hvis midte der var repræsentanter for biskopperne, for stiftsøvrighederne, for provstiuvalgene, for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer og for Danmarks Statistik. Drøftelsen i dette udvalg endte i den nugældende økonomilov, og jeg kan ikke se, at der siden er fremkommet argumenter, der bør føre til, at vi over hals og hoved ændrer på den nuværende lovgivning, og det er på den baggrund, at jeg på regeringens vegne afviser SF's beslutningsforslag.

Det betyder som sagt ikke, at jeg betragter overvejelserne om en reform af folkekirkens økonomi som uvæsentlige, tværtimod. Jeg har flere gange i den sidste tid, også i mit svar af 13. marts 1991 på et spørgsmål fra hr. Kim Behnke af 7. marts 1991, spørgsmål nr. S 313, givet udtryk for, at jeg er positiv over for en diskussion af reformer i den folkekirkelige økonomi, herunder også biskop Herluf Eriksens forslag.

Som bekendt foreligger der allerede adskillige debatindlæg. Som et af de seneste henviser

jeg til biskop Olav Lindegaards kronik i Kristeligt Dagblad, hvor biskop Lindegaard melder sig som en af dem, der nødig ser en omlægning af statens grundlovsbestemte støtte til folkekirken, men der er adskillige andre indlæg, som bør indgå i overvejelserne.

Det forholder sig jo sådan, at enhver ændring i balanceforholdet mellem stat og kirke automatisk lægger op til usikkerhed. Derfor er det for mig helt afgørende, at eventuelle principielle reformer i den folkekirkelige økonomi først realiseres efter meget nøje overvejelser af konsekvenserne. I stedet for vedtagelsen af det fremsatte beslutningsforslag så jeg derfor hellere en indgående debat, der kan vise, om forslag til sådanne reformer har bred tilslutning i folkekirken. Herom er jeg selv stærkt i tvivl. Jeg ser gerne, at alle, der føler medansvar for folkekirken, involverer sig i denne debat.

Jeg har ikke lagt skjul på mine egne synspunkter og udgangspunkter i en sådan debat.

For det første anser jeg det for meget væsentligt, at den hidtidige fortolkning af grundlovens § 4 opretholdes, og den går jo ud på, at ordet »understøttes« også skal forstås som økonomisk støtte.

For det andet er det min opfattelse, at understøttelsen fortsat skal indebære tilskud til præstelønninger, ikke blot fordi det er en hensigtsmæssig reguleringsfaktor med mindre risiko for vilkårlige nedskæringer end et bloktilskud, men også og navnlig fordi det for mig at se er helt naturligt, at den understøttelse, staten efter grundloven skal give til netop den evangelisk-lutherske folkekirke, er med til at fremme den evangelisk-lutherske forkyndelse.

For det tredje har de, der har arbejdet med tanken om en omlægning af statstilskuddet, hvis jeg har forstået det rigtigt, vist også med i overvejelserne, at det ville blive lettere at skaffe flere præstestillinger, hvis staten ikke længere skal, om jeg så må sige, blande sig i aflønningsspørgsmålet. Hertil vil jeg gerne bemærke to ting. Folkekirken har i de senere år undgået stillingsbeskæringer; tværtimod er det lykkedes skiftende kirkeministre at opnå tilslutning til ganske vist, det erkender jeg, beskedne udvidelser i antallet af præstestillinger. Dernæst kan jeg ikke se, at der kan oprettes flere præstestillinger uden en forøgelse af kirkeskatten, og kirkeskatten tror jeg ikke kan stige væsentligt i de kommende år.

[Kirkeministeren]

Dette forhold skærper et i forvejen tungtvæjende problem, nemlig den efterhånden meget forskellige kirkeskat fra sted til sted. Det problem tror jeg vi kommer til at se nærmere på her i Folketinget allerede i næste samling. Ligningsområder med meget høj kirkeskat presser på for at få hjælp til en mere rimelig udligning. Det kan formentlig klares ved en ændring af en enkelt paragraf i økonomiloven, hvilket jo unægtelig er en mere beskednen operation end den totale ændring af balanceforholdet mellem stat og kirke, som SF's beslutningsforslag lægger op til, og som jeg ikke mener at tiden er moden til.

Tove Lindbo Larsen (S):

Det må siges ligeud: Det forslag, vi behandler her, er en utraditionel måde at endevende folkekirkens økonomiske struktur på. Hvorvidt det er gavnligt, må fremtiden vise. Jeg mener, at det ville være betydelig bedre, om en folkelig debat kunne danne grundlaget for en ændring, hvis det er det, flertallet ønsker.

Vi i Socialdemokratiet vil ikke påstå, at den eksisterende ordning er den eneste rigtige, men vi mener heller ikke, at SF's beslutningsforslag rammer plet. Forslaget indebærer, at staten skal tildele et bloktilskud til stifterne i stedet for det beløb, staten i dag bruger på præste- og provstelønninger – de omtalte 40 pct. af udgifterne – biskoplønningerne og kirkelig administration m.v.

I Socialdemokratiet har vi flere indvendinger imod forslaget om bloktilskud. Uden at prioritere i øvrigt ville jeg for det første gerne se den fordelingsnøgle, som tager hensyn til befolkningstal, antallet af kirker, antallet af præster, provster, og som alle ville opfatte som helt retfærdig. For det andet mener jeg, at risikoen for, at staten skærer ned på bloktilskuddet, er meget stor, og det var vel næppe det, man ønskede sig med forslaget. Vi har ikke så gode erfaringer med statens holdning til kommunernes udgiftsrammer, og der er ingen grund til at tro, at det skulle være anderledes med de kirkelige udgifter, selv om SF både skriver om pristalsreguleringer og stabilitet.

Jeg læser også beslutningsforslaget sådan, at staten alene skal have ansvaret for kirkerestaureringer og vedligeholdelse. Også her ser jeg muligheden for, at staten øjner et spareobjekt, en kortsigtet opfattelse fra statens side. Tillige

ser jeg en ansvarsforflygtigelse for menighedsrådene, som de ikke ønsker. I øvrigt mener jeg, at menighedsrådene forvalter opgaven med kirkevedligeholdelser særdeles godt.

SF's forslag giver mig anledning til at tro, at dette er første trin til en adskillelse mellem stat og kirke. Der kan meget let opstå et krav først lokalt og siden centralt om at få etableret eller snarere valgt kirkelige råd. Det er ikke Socialdemokratiets politik.

Jeg vil også minde om tidligere SF-folketingsmedlem Morten Langes ord om, at folkekirken, med tryk på »folke«, skal ses som et værn om den lille mands tro. Jeg mener, vi nødig skulle nå til, at folkekirken opfattes som kun for særligt indforståede. Diskussionen med overskriften folkekirkens troværdighed blev startet af biskop Herluf Eriksen. Den folkelige debat havde jeg gerne set brede sig noget mere, før Folketinget blev indblandet.

Folkekirkens eventuelt, med streg under eventuelt, manglende troværdighed, som også SF's forslag omtaler, går på, at ikkemedlemmer af folkekirken er med til at betale f.eks. præstelønningerne. Det burde efter forslagsstillernes og Herluf Eriksens mening alene påhvile medlemmer af folkekirken. Der er så bare den forskel på de to holdninger, at biskoppen ønsker en folkelig debat, mens SF har besluttet sig.

I Socialdemokratiet mener vi, at hvis det skulle blive tilfældet, må vi nøje se på, hvad folkekirken og dens medarbejdere udfører for samfundet i øvrigt. Der er således grund til at drøfte emnerne betydelig mere grundigt, før beslutninger træffes. SF's beslutningsforslag er for mig at se et hjørne af en større diskussion. De to tilsyneladende meget enkle punkter i forslaget kan det være svært umiddelbart at se rækkevidden af. Selv om det ikke er så længe siden, Folketinget behandlede økonomiloven, afviser jeg ikke at drøfte emnet, heller ikke det, kirkeministeren nævnte om den kirkelige lignings uligheder.

Jeg lytter med interesse til partiernes holdninger, og vi vil gerne i Socialdemokratiet fortsætte debatten i Folketingets Kirkeudvalg.

Eva Møller (KF):

SF skal ikke ligefrem have utak for anledningen til en debat om folkekirkens struktur og økonomi her i Folketinget, men fremgangsmåden er måske alligevel ikke den mest velegnede,

[Eva Møller]

som det også er fremhævet både af ministeren og af Socialdemokratiets ordfører.

Jeg skal ikke på nuværende tidspunkt af dagen holde nogen lang tale, specielt ikke, fordi jeg er ganske enig i de synspunkter, som kirkeministeren fremførte for lidt siden. Jeg og Det Konservative Folkeparti finder ikke, at der er noget troværdighedsproblem, i hvert fald ikke noget stort troværdighedsproblem. Hvis det var der, må vi vel også næsten siges at have vundet hævrd på det, eftersom det har været der siden 1849. Det har været genstand for utallige debatter, senest i årene 1978-1982, hvor man konkluderede, at der ikke var behov for nogen ændringer, og på baggrund af en kommissionsbetænkning kom der et lovforslag i 1984. Så også derfor kan vi sige, at det vel ikke allerede nu er tidspunktet for en ændring.

Jeg er enig med SF i, at vi har et problem med de meget høje og de meget forskellige kirkeskatter. Det Konservative Folkeparti vil derfor gerne snarest medvirke til en rimeligere udligning, men det kan vi vist klare med en ændring i økonomiloven; derved forrykker vi heller ikke det velkendte og meget sårbare balanceforhold mellem stat og kirke.

Endelig skal jeg gøre opmærksom på, at Det Konservative Folkeparti gerne vedkender sig, at dette at understøtte folkekirken også betyder at understøtte den økonomisk. Dette sidste synspunkt, at dette at understøtte også er noget med økonomi, har SF dog ellers i alle andre sammenhænge meget stor forståelse for.

Birthe Rønn Hornbech (V):

SF kalder dette beslutningsforslag for en omfordeling af folkekirkens økonomiske grundlag. Og det tør siges, at dette forslag ikke blot ændrer det økonomiske grundlag, men også forholdet mellem stat og kirke. En sådan fundamental ændring finder forslagsstillerne kan løses med et beslutningsforslag på 12 linier.

Som et indlæg i den offentlige debat er forslaget interessant, men som lovgivningsgrundlag i bedste fald helt utilstrækkeligt og lidet gennemtænkt. Og det bygger på en meget ensidig og snæver beskrivelse af de synspunkter, der har været fremme i den offentlige debat. Det er ikke et forslag, der får tilslutning fra Venstre.

Tiden tillader ikke, at jeg går i detaljer med de økonomiske forhold. Jeg skal indskrænke

mig til på Venstres vegne at komme med nogle helt grundlæggende synspunkter om den folkekirkelige ordning.

I Venstre finder vi, at dette forslag er en forberedelse af en skilsmisse mellem stat og kirke, som vi er inderligt imod. At drage så klart et skel mellem statslige og kirkelige anliggender, som forslagsstillerne gør, er efter Venstres opfattelse i strid med grundlovens § 4, der som bekendt fastslår, at Folketinget har en særlig forpligtelse over for den danske folkekirke som evangelisk-luthersk kirke. Der er ikke meget evangelisk-luthersk tale i at fjerne statens ansvar for præstestillinger. Det er faktisk prædiken og gudstjeneste, der er kirkens ærinde og anliggende. Kirken er bundet til forkyndelsen, ethvert andet grundlag er overgreb mod folkekirken. At benægte den særlige forpligtelse over for folkekirken er som sagt i strid med grundloven. Den danske folkekirke er jo netop ikke et trossamfund på lige fod med andre. Den danske folkekirke, som 92 pct. af de danske statsborgere tilslutter sig, har en særstilling.

Forslagsstillerne henviser i bemærkningerne til, at der sker udmeldelser af økonomiske grunde. Det er vist meget sparsomt, at det sker, og det kan SF's forslag da næppe reparere på – tværtimod. Påstanden er da også forkert. Den danske virkelighed er, at den overvejende del af befolkningen er medlem af folkekirken. At det skulle være i de tyndt befolkede egne, at udmeldelser finder sted, er alene forslagsstillernes påstand og må bygge på grundlæggende ukendskab til folkekirkelige forhold. Det er jo netop i de tyndt befolkede egne, at søgnebevidstheden er størst og følelsen af tilhørsforhold stærkest.

Forslaget tilsigter efter bemærkningerne at imødekomme alle parter syn på en mere retfærdig fordeling mellem stat og kirke. Dertil er at sige, at Folketinget nu engang er indsat som øvrighed for at styre landet og ikke for at imødekomme synspunkter af alle slags til alle tider. Når det gælder folkekirken, har Folketinget én eneste forpligtelse, nemlig at skabe sådanne rammer, at der overalt i Danmark kan holdes evangelisk-luthersk gudstjeneste. Det er den verdenslige øvrigheds forpligtelse og ikke, som forslagsstillerne skriver i bemærkningerne, at skabe retfærdighed, ej heller at skabe lighed. For grundloven har bestemt, at der ikke skal være lighed mellem alle mulige sekter og folkekirken.

[Birthe Rønn Hornbech]

Vil man lighed mellem alle trossamfund, har man forladt forfatningens grund. De faktiske forhold i disse år er, at dåbsprocenten stabiliseres, at masser af unge, hvis forældre, påvirket af de glade 60'ere, var så bevidstgjorte, at de berøvede deres børn dåben, nu selv insisterer på at blive døbt og konfirmeret.

Det er, som om forslagsstillerne gerne vil fremstille folkekirken som en sekt i tilbagegang, og som om man gerne vil takkes et lille mindretal, der er udmeldt af folkekirken. Vi er i Venstre helt uenige med forslagsstillerne, og denne uenighed bunder i uenighed om forståelsen af, hvad folkekirken er og skal være. SF taler om folkekirken troværdighedsproblem. Jamen det er ikke Folketingets opgave at afæske folkekirken bevis på dens troværdighed. Mere end 90 pct. af danskerne bakker op om folkekirken; den skal ikke yde noget forsvar over for statsmagten, ej heller bevise medlemmernes aktivitetsniveau eller fromme gerninger. Folkekirken skal netop ikke være en kirke for de åndeligt besiddende, for de særlig fromme. Folkekirken er en folkelig ordning, fordi vi er ét folk med én folkelig bevidsthed, der er præget af tusind års samleven med kristendommen. Den historiske arv vedkender vi os gerne i Venstre, således som den er kommet til udtryk i grundloven, hvorefter det er Folketingets forpligtelse at holde orden i det ydre og sørge for, at der er kirker og præster.

Poul Nødgaard (FP):

Det beslutningsforslag, SF har fremsat, kan Fremskridtspartiet ikke umiddelbart give sin opbakning til, da det på det foreliggende grundlag er umuligt at danne sig et fuldt indtryk af de økonomiske konsekvenser for borgerne.

SF's hovedsigte med dette beslutningsforslag er at omlægge det nuværende statstilskud på ca. 440 mio. kr., så det fremover bliver sådan, at de, der ikke er medlemmer af folkekirken, slipper for at betale til bl.a. præsternes lønninger. Umiddelbart lyder det jo rigtigt, at de, der ikke er medlemmer af folkekirken, heller ikke skal betale til noget, som de ikke får.

Men er tingene nu så enkle? Næppe. Realiteternes verden er en anden, fordi de, som ikke er medlemmer af folkekirken, i virkeligheden får forskellige ydelser af de kirkelige myndigheder. Eksempelvis tager folkekirken sig af den over-

vejende del af kirkegårdenes drift, og det kommer alle borgere til gode, hvilket også er tilfældet med ministerialbogsføringen. Alle skal jo også stedes til hvile i indviet jord. Og som en sidebemærkning kunne jeg anføre, at folkekirken står åben for alle, også for dem, der ikke er medlemmer.

Fremskridtspartiet har noteret sig, at SF ønsker afsat midler på finansloven svarende til det statstilskud, som man foreslår afskaffet, og at beløbet på de før omtalte 440 mio. kr. i realiteten blot omposteres i statsregnskabet og skal anvendes efter en fordelingsnøgle, hvor der skal ske en mindre udjævning i de ret skæve kirkeskatter, som jeg må erkende findes i de forskellige kommuner. Jeg har gjort mig den ulejlighed at fremskaffe relevante tal, og for indværende år finder vi landets laveste kirkeskatteprocent i Birkerød på 0,38, mens flere kommuner topper med 1,6. Der eksisterer allerede nu en udligningsordning vedrørende disse kirkeskatter, og det ville nok være en god idé, såfremt vi i Kirkeudvalget får nøjere kendskab til, hvorledes hele økonomien i folkekirken er skruet sammen. Det kunne måske også være passende på et tidspunkt at drøfte hele vores folkekirkes struktur, men dette er en helt anden side af sagen og vedrører ikke det, vi i dag har til behandling.

Umiddelbart kan Fremskridtspartiet ikke her ved førstebehandlingen støtte beslutningsforslaget, som vi finder – må jeg desværre sige – for løst formuleret, men selvfølgelig medvirker vi gerne i udvalgsarbejdet.

Jette Pors (CD):

Der er blevet sagt mange gode ting; jeg vil gribe det an på en lidt anden måde.

Jeg vil begynde med at konstatere, at en så omfattende sag som denne efter vores mening ikke bør tage udgangspunkt i de 10 pct., der ikke er medlemmer af folkekirken. Dernæst kunne jeg godt tænke mig at sige, at vi alle sammen er med til via skatten – og nu taler jeg om den almindelige skat – at betale til hospitaler, også selv om vi er raske, og også selv om vi ikke ønsker at modtage behandling. Vi betaler til skoler, også hvis vi er barnløse eller sender vores børn på privatskoler. Vi betaler til vejene, selv om vi ikke har bil osv. osv. Den holdning må også gælde, når vi taler om bevaring af kirker som kulturværdier, og når vi taler om lønninger

[Jette Pors]

til præster. Jeg behøver ikke at gentage, hvad bl.a. Venstre og Fremskridtspartiet sagde om det, men jeg er enig.

Det står enhver frit for at melde sig ud af folkekirken, men jeg mener ikke, vi kan begynde at inddele så millimeternøjagtigt, som SF her inviterer til. Skal der pilles ved kirkens økonomiske grundlag, f.eks. ved at diskutere kirkeskattens uligheder fra sted til sted, så lad os se på det, når ministeren tager initiativ dertil.

Vi vil følge den debat, der er i gang om dette emne, men kan ikke i dag tilslige støtte til beslutningsforslaget.

Marianne Jelved (RV):

Økonomiloven for folkekirken har været gældende siden 1986 og var vel egentlig på sin vis ret så gennemgribende. Derfor kræver det efter Det Radikale Venstres opfattelse en langt bredere folkelig debat, hvis vi skal i gang med endnu mere gennemgribende ændringer end dem, der skete i 1986.

Samfundet finansierer på mange måder områder, som grupper i samfundet ikke ønsker at støtte, og derfor har vi jo indrettet os så viseligt, at Folketinget træffer beslutninger om, hvilke områder der helt eller delvis skal finansieres af det offentlige. Jeg kender f.eks. en del mennesker, som ikke bryder sig om, at det offentlige finansierer noget, der hedder forsvaret.

Den offentlige støtte til folkekirken kan også ses som et bidrag til de funktioner, som folkekirken faktisk løser for samfundet som helhed. Ud over det offentlige tilskud til folkekirken er der jo også et lokalt finansieringsbidrag, og det er efter vores opfattelse meget væsentligt, at det fastholdes, som vi kender det i dag.

Dog skal jeg udtrykke min glæde over, at kirkeministeren i sit indlæg her i dag har givet tilsagn om at se på de problemer, som der faktisk er, og som vokser, imellem de meget små kommuner med mange kirker og meget høje lokale kirkeskatter, og så de kommuner, som kan have meget lave kirkeskatter. Det har vi ønsket igennem et stykke tid i Det Radikale Venstre at få taget op, og jeg skal give mit tilsagn til, at vi meget gerne vil støtte kirkeministerens bestræbelser på at løse problemet.

Jeg vil også gerne opfordre kirkeministeren til at prøve, om ikke ministeriet kan udarbejde en forholdsvis enkel og let forståelig beskrivelse af hele økonomien bag folkekirken, for jeg

tror nok, at det for mange mennesker er temmelig indviklet og uigennemskueligt, hvordan folkekirken finansieres, og hvad folkekirken i øvrigt bidrager med af funktioner, som samfundet har brug for bliver varetaget, hvad enten man er medlem af folkekirken eller ej.

På den baggrund må jeg sige, at Det Radikale Venstre ikke uden videre kan støtte SF's forslag. Jeg vil godt anerkende de bestræbelser, som ligger bag SF's forslag, og jeg har egentlig ikke set det så farefuldt, som flere ordførere har tilkendegivet, men jeg har set det primært som et bidrag til at få løst det problem, som kirkeminister faktisk har givet tilsagn om at få løst. Derfor er det lidt ærgerligt, at debatten skal få den klang, fordi der er brugt udtryk som »folkekirkens troværdighed« – men det må SF jo bære, som de nu kan.

Vi vil gerne bidrage fra Det Radikale Venstres side til at få klarhed over og beskrivelse af, hvordan tingene hænger sammen, og få en fornuftig og ordentlig debat om det og i hvert fald få taget fat på at løse ulighederne omkring de lokale kirkeskatter.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det er jo egentlig en mærkelig størrelse, vi diskuterer i dag, for den danske folkekirke er elsket af langt den største del af befolkningen, men samtidig kværunderer man lidt over, at der kan være nogle poster, der måske skulle være anderledes. Der er nogle, der ikke kommer ret meget i kirken – men prøv på at røre ved kirken, så skal man nok komme op på mærkerne for at forsvare den. Prøv på at ville nedlægge en kirke, og straks står befolkningen sammen om den.

Det siger noget om, at mange egentlig holder utrolig meget af den danske folkekirke, og jeg tror ikke, at vi skal være så bange for, at der er nogle, som spørger: Er det nu også rimeligt, at jeg skal betale til præsternes lønninger, når jeg ikke er medlem af nogen kirke eller er medlem af et andet kirkesamfund? Det er der nok nogle der synes, men som det er sagt af adskillige ordførere i dag, er det utrolig svært, når vi skal til at diskutere, om vi kun skal betale til det, som vi bruger, og til det, som vi synes om.

Da man lavede grundloven, har måske nogle af de vise fædre kunnet forudse, at der ville komme nogen debat. Derfor står det også helt klart, at folkekirken er den officielle kirke i

[Inger Stilling Pedersen]

Danmark, og at den som sådan understøttes af staten. Det vil sige, at selv om man ikke skal give bidrag til andet end til sin egen gudsdyrkelse, så er man alligevel forpligtet på kirken.

Vi har hørt eksempler på, at nogle kommuner f.eks. har nægtet at give tilskud til de grønne spejdere, fordi de var tilknyttet kirken, og derfor måtte kommunen ikke give tilskud til spejderne, for så fremmede man jo en gudsdyrkelse. Det fik vi heldigvis forpurret.

Jeg forstår godt, at SF rører ved spørgsmålet, fordi man debatterer det nogle steder, og der er et reelt problem i, at mange har svært ved at vedligeholde deres kirker, sådan som de gerne vil, medmindre man skal af med en meget høj kirkeskat. Ministeren har sagt, at det kan vi nok løse på anden vis. Jeg tror, det vil være meget, meget farligt at begynde at røre ved det. Selvfølgelig er det godt, hvis SF's forslag i dag lægger op til, at folk kommer op på dupperne og tager del i diskussionen og kommer frem med deres meninger, men jeg er sikker på, at der er flere, end man måske tror, der faktisk ønsker tilstanden, som den er i dag.

Jeg synes, det er en god ting, at staten betaler præstelønninger. Det gør præsterne uafhængige, sådan at de kan forkynde det evangelium, de er forpligtet på. De er jo ikke forpligtet på at forkynde det, som vi i Folketinget måske ville vedtage – jeg tror, det var fru Tove Lindbo Larsen, der sagde det. Vi skaffer nogle gode rammer omkring kirken, men forkyndelsen skal være bundet til evangeliet, og præsterne skal ikke behøve at spekulere på, om deres lønninger fra menighedsråd eller eventuelle andre nu skal sættes ned, fordi de holder en dårlig prædiken. Der kan være mange ting, der kommer ind dér. Så jeg synes, det er en god ting, vi har her, og jeg er ikke så sikker på, at vi skal røre ved det, selv om der kan være nogen debat omkring det.

Kristeligt Folkeparti går selvfølgelig ind i udvalgsbehandlingen og vil se på de ting, der foreligger, men jeg tror, at denne debat i dag vil være med til at fortælle os alle sammen, at vi faktisk har en folkekirke, som er rummelig, og hvor forkyndelsen kan lyde frit. Det er præsterne egen skyld, hvis de ikke forkynder evangeliet; de kan ikke påstå, at det er Folketinget eller andre, der hindrer dem i at forkynde evangeliet, som det står. Fra Kristeligt Folkepartis side er vi ikke indstillet på at ødelægge det forhold, men tværtimod skal vi styrke forholdet i den

danske folkekirke, sådan at evangeliet stadig væk kan lyde, som det nu skal i overensstemmelse med evangeliet.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg vil gerne sige tak for debatten. Jeg synes ikke, den har været så skæv endda. Jeg vil også gerne sige tak til de ordførere, der på dette sene tidspunkt sammen med ministeren endnu holder ud.

Jeg vil godt til en start snakke om, at da biskop Herluf Eriksen i januar måned 1991 fremsatte forslaget om omfordeling af folkekirkens økonomiske grundlag, blev det faktisk, som jeg opfattede det, modtaget med stor åbenhed fra mange sider. I Sjællands Tidende fra den 21. januar stod følgende:

»Vi er i Kirkeministeriet klar over de lidt mærkelige opgavefordelinger, der har historiske grunde. En anden fordeling har ofte været oppe at vende, og jeg er sikker på, at det i løbet af kort tid vil blive realitetsbehandlet, siger Asger Jørgensen og tilføjer, at forudsætningen for, at vi kan få en ændring er, at Folketinget i en sådan beslutning kommer med en markant udtalelse om, at byrdefordelingen mellem stat og kirke vil være den samme.«

I Kristeligt Dagblad fra den 15. januar læser jeg følgende citat af Præsteforeningens formand, Kjeld Holm:

»Det drejer sig ikke om en lille fordelingsdetalje i forbindelse med folkekirkens økonomi, men om troværdighed. Er det rimeligt, at stat og hele folket er med til at bevare kirken som kulturminde og er med til at finansiere de servicemæssige opgaver, som kirken påtager sig fra civilregistrering til kirkegårde? Vi har her et udtryk for kreativitet, og med en moderat politisk vilje og ændring af økonomiloven står det i Folketingets og Torben Rechendorffs magt at ændre ordene til handling og virkelighed.«

I februar måned skrev formanden for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Flemming Kramp, at »forslaget ligger i forlængelse af, hvad landsforeningens bestyrelse udtalte for et år siden, hvor vi tilbød at gå ind i en drøftelse af dette forhold, blot er Herluf Eriksens forslag mere konsekvent, end vi turde være sidste år.«

Jeg har taget disse tre citater frem for at sige, at med en så massiv opbakning fra ministeriel side og fra to formænd vovede vi så fra SF's si-

[Hanne Thanning Jacobsen]

de at sætte forslaget på Folketingets dagsorden, og derfor kan man jo undre sig lidt over, at verden tilsyneladende er ved at gå under i forskrækkelse.

Jeg forstår, at man ikke synes, det er tid. Jeg minder om, som ministeren også gjorde, at da emnet blev diskuteret i betænkningen fra 1982, afvistes problemet med de bemærkninger, ministeren læste op. Det er helt besynderligt at konstatere, at de reelle problemer, som man kunne se, var økonomiske problemer og kun det, og derfor afviste man det. Det synes jeg var en meget dårlig argumentation.

Jeg siger tak til ministeren for tilsagnet om, at vi i kirkeudvalgssammenhæng og i lovsammenhæng tager fat på en debat, i hvert fald om det ene ærinde, som SF havde med dette forslag, nemlig de store forskelle i kirkeskatteprocenterne. Den ser jeg frem til.

Ministeren udtalte den 27. marts, at han var parat til en gennemgribende overvejelse om reformer i den folkekirkelige økonomi, og efterlyste konstruktive bud på det nærmere indhold fra menighedsrådsmedlemmer. Her er altså ét, hr. minister, fra præster, provster, biskopper og alle andre, der føler ansvar for kirken. Jeg forstår så nu, at udsagnet skal forstås sådan, at vi går ind og ser på kirkeskatteprocenterne.

Jeg vil håbe, at debatten ude vil fortsætte, også om den anden del af det forslag, vi har fremsat. Selv om man, som flere ordførere har gjort her i dag, kan argumentere for, at det kun er en lille del af den danske befolkning, som står uden for folkekirken, så synes jeg, at det er væsentligt at fastholde § 68's ord om ikke at skulle bidrage til en anden gudsdyrkelse end den, der er ens egen.

Både fru Jette Pors og fru Marianne Jelved argumenterede ud fra andre forhold. Fru Marianne Jelved vil vide, at netop med forsvaret rammer hun et meget blødt punkt hos mig. Fru Jette Pors gør det såmænd også, når hun snakker om skoler og hospitaler, men jeg synes, at sammenligningen halter. Den halter, fordi der ikke i grundloven formuleres nogen bestemt paragraf om at blive fritaget for at deltage i de samfundsmæssige opgaver. Derfor synes jeg ikke, at den argumentation holder.

Der er blevet sagt mange gode bemærkninger, og jeg ser frem til, at vi fortsætter diskussionen både ude i virkeligheden og også i Folketingets Kirkeudvalg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til Europarådets Rådgivende Forsamlings 43. ordinære session.

(Jf. tidenden sp. 3221).

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:

en gruppe på 95 medlemmer: Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Centrum-Demokraterne;

en gruppe på 84 medlemmer: Det Konservative Folkeparti, Venstre, Fremskridtspartiet, Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti og Breckmann (Fær.).

Valgt blev:

Til medlemmer:

- 1 Ritt Bjerregaard (S)
- 2 Ole Espersen (S)
- 3 Erik B. Smith (S)
- 4 Grove (KF)
- 5 Hanne Severinsen (V)

Til stedfortrædere for:

- 1 Sonja Albrink (CD)
- 2 Hjortnæs (S)
- 3 Jens Thoft (SF)
- 4 Annette Just (FP)
- 5 Elisabeth Arnold (RV)

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

[Anden næstformand]

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Forsvarsudvalget (3/4 91):

Udtræder: Annette Just (FP)

Ny stedf.: Aage Brusgaard (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 3. april 1991, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 19.16
